

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування вищого навчального закладу)

Економічний факультет

(назва інституту / факультету)

Кафедра обліку, аналізу і аудиту

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»

(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Інформаційні технології та моделювання в економіці»

(назва програми)

Спеціальність 051 «Економіка (ОПП «Інформаційні технології та моделювання в економіці»)

(вказати: код, назва)

Галузь знань 05 - Соціальні та поведінкові науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Розробник: Косташ Тетяна Вікторівна, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, к.е.н., доцент

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Профайл викладача <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-obliku-analizu-i-audytu/kolektyv-kafedry/kostash-tetyana-viktorivna>

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел. +38(0372)522691

E-mail: t.kostash @chu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=490>

Консультації Онлайн-консультації:
Очні консультації:

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна «Управлінський облік» спрямована на оволодіння методів раціональної організації та ведення управлінського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних підходів зарубіжних країн; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

2. Мета навчальної дисципліни: формування системи наукових знань з організації і методики управлінського обліку, його вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного та вітчизняного досвіду як основи прийняття ефективних управлінських рішень.

3. Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Управлінський облік» базується на засвоєнні знань з таких навчальних дисциплін: Мікроекономіка, Менеджмент, Економіка підприємства, Облік і аудит, Економічний аналіз.

Разом із цією дисципліною вивчаються дисципліни: «Стратегічний менеджмент», «Фінансовий менеджмент», «Моделі прийняття рішень в економіці», що підвищує ефективність засвоєння курсу.

4. Результати навчання:

Компетентності, які забезпечує навчальна дисципліна «Управлінський облік» відповідно до освітньої програми:

а) Загальні компетентності:

ЗК2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

б) Фахові компетенції:

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК12. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління

підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

Очікувані програмні результати після вивчення студентами навчальної дисципліни «Управлінський облік» відповідно до освітньої програми:

ПР1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПР2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПР7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПР8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПР9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПР12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПР16. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: Управлінський облік													
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна													
051 «Економіка» (ОПП «Інформаційні технології та моделювання в економіці»)	5	X	4	120	2	30	15	-	-	75	-	Іспит	
Заочна													
051 «Економіка» (ОПП «Інформаційні технології та моделювання в економіці»)	5	X	4	120	2	8	4	-	-	108	-	Іспит	

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1.													
Організація управлінського обліку та системи обліку і калькулювання витрат													
Тема 1.1. Мета, зміст та організація управлінського обліку	6	2	-	-	-	4	6	1	-	-	-	5	
Тема 1.2. Склад витрат виробництва	7	2	1	-	-	4	7	1	-	-	-	6	
Тема 1.3. Класифікація і поведінка витрат	14	4	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10	
Тема 1.4. Методи обліку і калькулювання витрат	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10	
Тема 1.5. Система обліку і калькулювання за повними витратами	10	2	1	-	-	7	10	-	-	-	-	10	
Тема 1.6. Система обліку і калькулювання за змінними витратами	10	2	1	-	-	7	10	-	-	-	-	10	
Тема 1.7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами	7	2	1	-	-	4	7	-	-	-	-	7	
Разом за змістовим модулем 1	64	16	8	-	-	40	64	4	2	-	-	58	
Змістовий модуль 2.													
Специфічні методики управлінського обліку													
Тема 2.1. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	16	4	2	-	-	10	16	1	-	-	-	15	
Тема 2.2. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень	14	4	2	-	-	8	14	1	-	-	-	13	
Тема 2.3. Бюджетування і контроль	17	4	3	-	-	10	17	1	1	-	-	15	
Тема 2.4. Облік і контроль за центрами відповідальності	7	2	-	-	-	5	7	1	1	-	-	5	
Тема 2.5. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	
Разом за змістовим модулем 2	56	14	7	-	-	35	56	4	2	-	-	50	
Усього годин	120	30	15	-	-	75	120	8	4	-	-	108	

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1. Організація управлінського обліку та системи обліку і калькулювання витрат			
1	Еволюція управлінського обліку та його сучасні концепції	4	5
2	Сутність та зміст обліку витрат	2	4
3	Об'єкти витрат і об'єкти калькулювання	2	2
4	Напрями класифікації витрат	4	4
5	Методи визначення функцій витрат, перевірка надійності побудованих функцій витрат	4	6
6	Способи калькулювання собівартості продукції	6	10
7	Особливості методу обліку повних витрат	3	4
8	Базові та сучасні методи обліку повних витрат	4	6
9	Переваги та недоліки калькулювання змінних витрат	2	2
10	Порівняльна оцінка методів обліку і калькулювання повних та неповних (змінних) витрат	2	4
11	Зародження і розвиток стратегічного обліку	3	4
12	Складання нормативної калькуляції	2	4
13	Порівняльна характеристика вітчизняного нормативного методу і зарубіжного стандарт-косту	2	3
<i>Усього</i>		40	58
Змістовий модуль 2. Специфічні методики управлінського обліку			
14	Визначення точки беззбитковості на багатопродуктовому підприємстві	5	7
15	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та фінансового результату при калькулюванні на основі діяльності	5	8
16	Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень	4	7
17	Прийняття рішень за умов невизначеності	4	6
18	Сутність бюджетування: функції, види і форми бюджетів.	4	4
19	Порядок складання операційних і фінансових бюджетів.	4	5
20	Методика і техніка контролю за виконанням бюджетів.	2	5
21	Розвиток і вдосконалення систем обліку відповідальності	5	5
22	Залежність управлінського обліку від принципів побудови плану рахунків.	2	2
<i>Усього</i>		35	50
Разом		75	108

6. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль: здійснюється на заняттях шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, експрес-опитування; письмових самостійних робіт (есе, рефератів, написання тематичних глосаріїв тощо); ведення термінологічного словника; виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань; підготовки та захисту відповідних схем, таблиць; розв'язання кейсів з практичних завдань та виробничих ситуацій тощо.

Форма підсумкового контролю: іспит.

Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання за двома модулями можуть бути:

- контрольні роботи;
- індивідуальні та командні проекти;
- підготовка доповідей, есе та рефератів;
- тестування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- експрес-опитування;
- вирішення виробничих ситуацій;
- розрахункові роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни.

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного, рубіжного модульного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою оцінювання: за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів, набраних студентом протягом семестру за аудиторну, індивідуальну та самостійну роботу, а також за результатами поточного контролю знань. Максимальна сума набраних балів складає 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка на національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	незадовільно з можливістю повторного складання
	F (1-34)	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Контрольні заходи охоплюють поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять та самостійної роботи. Він має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру – 100, з яких 60 студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену (заліку)).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на практичних заняттях та доповнення, тестові завдання, виконання ситуаційних завдань, підготовку рефератів та есе, презентацій тощо).

Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1-й модуль – 30 балів, 2-й модуль – 30 балів.

Допуск до іспиту (заліку) здійснюється, якщо студент успішно пройшов 2 модульні контрольні та за підсумками рубіжного контролю набрав не менше 30 балів. Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуль-контролю (екзамену (заліку)) – до 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти:

<i>Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)</i>														<i>Кількість балів (іспит)</i>	<i>Сумарна кількість балів</i>
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МКР 1	T8	T9	T10	T11	T12	МКР 2	40	100
2	3	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів.

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне запитання, тестові питання та сформульовано правильні визначення з глосарію, а також подано правильний розв'язок виробничої ситуації, що розкриває суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, понять з глосарію, вирішення виробничої ситуації, але містить неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття одного з питань білету, але у відповіді не достатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові та практичні завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, і в той же час виробнича ситуація розв'язана з деякими неточностями виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «Е» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та розв'язання виробничої ситуації.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

7. Рекомендована література

7.1. Основна література

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: Навч. Посібник рек МОН України.-2-ге вид. –К.: Центр учбової літератури, 2009.-440 с.
2. Верланов Ю. Ю. Управлінський облік: сучасна теорія і практика : [навчальний посібник] / Ю. Ю. Верланов, С. А. Бурлан, О. Ю. Верланов. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – 340 с.
3. Вербило О.Ф. Управлінський облік [Текст] : навч. посіб. / [Вербило О. Ф., Коробова Н. М.]; за ред. доц., канд. екон. наук О. Ф. Вербило ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Вид. 3-є, переробл. і допов. - К.: НУБіПУ, 2011. - 391 с.
4. Войнаренко М. П. Управлінський облік [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Войнаренко, Л. П. Радецька, Л. В. Овод. - Хмельницький : ХНУ, 2013. - 363 с.
5. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник рек. МОН України – 4-те вид. – К: Ліро. – 2008 – 704 с.
6. Добровський В.М., Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С. Управлінський облік. Навчальний посібник.-К.: КНЕУ, 2005.-278 с.
7. Корецький М. Х., Дацій Н. В., Пельтек Л. В. Управлінський облік: Навч. Посібник рек МОН України. — К.: Центр учбової літератури, 2007. - 296 с.
8. Лабунська С. В. Управлінський облік : навчальний посібник / С. В. Лабунська, Л. В. Безкоровайна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 352 с.
9. Нападовська Л. В. Управлінський облік [Текст]: підручник / Л.В. Нападовська; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - 2-е вид., доопрац. та допов. - К.: КНТЕУ, 2010. - 647 с.
10. Управлінський облік : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / За ред. В. Я. Плаксієнка. – Полтава : ПП «Астроя» 2018. – 250 с.
11. Управлінський облік [Текст]: підручник / [Г. О. Партин та ін.] ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. - 279 с.
12. Управлінський облік: навч. посіб. / О. М. Брадул, В. А. Шепелюк, Л. Я. Шевченко, П. Д. Камінський, та ін; ДНУЕТ. – Кривий Ріг : 2017. – 113 с.

13. Управлінський облік: Навч. посібник / В.Д. Зелікман, І.М. Ізвєкова, Р.Б. Сокольська та ін. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 198 с.
14. Фаріон І. Д. Управлінський облік : підручник / І. Д. Фаріон, Т. М. Писаренко. - Київ : Центр учбової літератури, 2018. - 792 с.
15. Цал-Цалко Ю.С. Управлінський облік [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ/ Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Н. І. Цегельник ; Житомир. нац. агрокол. ун-т, Житомир. обл. об-ня громад. орг. «Спілка економістів України». - Житомир : Рута, 2015. - 631 с.
16. Череп А. В. Управлінський облік [Текст] : [навч. посіб.] / А. В. Череп, Н. М. Шмиголь, О. М. Рибалко ; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріз. нац. ун-т» М-ва освіти і науки України. - Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т, 2014. - 348 с.

7.2. Допоміжна література

1. Ільченко, Л. Б. Управлінський облік у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / Л. Б. Ільченко; Укоопспілка, Вінниц. коопер. ін-т. - Вінниця : Балюк І. Б., 2012.
2. Карпенко О.В. Управлінський облік: методика викладання у вищій школі. Навч. пос. рек МОН України — К.: Центр учбової літератури, 2007. - 244 с.
3. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2011. – 1042 с.
4. Фаріон, І. Д. Управлінський облік [Текст] : навч. посіб. з практ. задачами та тест. завданнями: для студ. вищ. навч. закл. / І. Д. Фаріон, Т. М. Писаренко; Терноп. нац. екон. ун-т. - Т. : ТНЕУ, 2011. - 388 с.

7.3. Законодавчі та нормативні акти

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999р. №966-XIV (зі змінами) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій,

- затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 (зі змінами) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
3. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну від 07.02.2013 р. № 73 (зі змінами). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
 4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Мінфіну № 290 від 29.11.1999 р. (зі змінами). [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
 5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Мінфіну № 318 від 31.12.1999р. (зі змінами). [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
 6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

7.4. Видання (фахові та періодичні) з бухгалтерського (фінансового) обліку

1. Все про бухгалтерський облік // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua/>
2. Податки та бухгалтерський облік // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://i.factor.ua>
3. Бухгалтер 911 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://buhgalter911.com>
4. Головбух // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/>
5. Дебет-Кредит // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dtk.com.ua/>
6. Облік і фінанси // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.afj.org.ua>
7. Вісник (Офіційне видання державної фіскальної служби України) // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/>

8. Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної ради: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Сайт Міністерства Фінансів України: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Сайт Державної Фіскальної служби України: <http://sfs.gov.ua>